

A בס"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of סנהדרין דף ג. Some of the topics we will learn about include.

The Machlokes regarding the Torah source for שלשה. Monetary cases require a Bais Din of THREE judges.

holds because the Pasuk mentions the word אלהים, a judge, three times, while רבי יונתן holds because the Pasuk mentions אלהים two times, and

ואין בית דין שקול

מוסיפין עליהן עוד אחד

Since a Bais Din cannot be composed of an even number, another judge is added and הרי כאן שלשה

B The question regarding

דורשין תחילות

Whether the first reference of a word can also be used for another Drasha

The opinions regarding

ב"ד נוטה

A Bais Din must be composed of an odd number

1.

The חכמים hold this applies to all forms of Bais Din.

2.

holds this applies only to the lower Batei Din סנהדרין קטנה, twenty three judges, and דיני ממונות, three judges, but not to the סנהדרין גדולה, which consisted of seventy judges, an even number.

3.

holds this applies only to דיני נפשות, capital cases, but not to דיני ממונות, monetary cases.

רבי's opinion of דיני ממונות בחמשה

Monetary cases require five judges, and their Machlokes is based on the interpretation of the word ירשיעון, whether יש אם למקרא

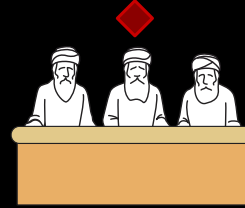
We consider the pronunciation WITH the letter VAV

OR

יש אם למסורת

We consider the way it was written in the Torah WITHOUT the letter VAV

A

The Torah source for דיני ממונות בשלשה

רבי יאשיהו

holds because the Pasuk mentions the word

אלהים אלהים אלהים

רבי יונתן

holds because the Pasuk mentions אלהים two times

אלהים אלהים

ואין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד

B

דורשין תחילות

ב"ד נוטה

רבי יאשיהו

This applies only to דיני נפשות

רבי יהודה

This applies only to the סנהדרין קטנה

חכמים

This applies to all forms of Bais Din

רבי

דיני ממונות בחמשה

יש אם למקרא

יש אם למסורת

1 So let's review ...

The previous Mishnah continues

נזק וחצי נזק
תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה
בשלשה

The following monetary claims require a Bais Din of three judges.

נזק
If a person or his מועד שור caused an injury to another person or ox, he is liable for all the damages.

חצי נזק
If a person's שור תם goes another ox, for the first or second occurrence he is liable for only half the damages.

תשלומי כפל
תשלומי ארבעה וחמשה
If one steals an animal, he is כפול; he must pay an amount twice the value of the animal. And if he subsequently slaughtered or sold the animal, he is חייב; he must pay an amount 4 to 5 times the value of the animal.

The Gemara asks
נזק וחצי נזק
היינו חבלות
Both נזק and חצי נזק are reimbursement for an injury, and were already included in the רישא that stated וחבלות גזילות ובשלשה?

The Gemara explains
אידי דקא בעי למיתנא
תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה
דממון שאינו משתלם בראש הוא
Since the Mishnah needed to mention כפל and ד' וה' in which the גבב pays MORE than the actual value of the animal,
תנא נמי חצי נזק
דממון שאינו משתלם בראש הוא
The Mishnah also mentioned חצי נזק in which the owner pays LESS than the actual value of the animal; and
ואידי דקא בעי למיתנא חצי נזק
תנא נמי נזק
And since the Mishnah mentioned חצי נזק, it also mentioned נזק.
=====

1

**נזק וחצי נזק
תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה
בשלשה**

The following monetary claims require a Bais Din of three judges.

<p>תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה</p> <p>If one steals an animal, he must pay twice the value of the animal. And if he subsequently slaughtered or sold the animal, he must pay 4 to 5 times its value.</p>	<p>חצי נזק</p> <p>If a person's שור תם goes another ox, for the first or second occurrence he is liable for only half the damages.</p>	<p>נזק</p> <p>If a person or his מועד שור caused an injury to another person or ox, he is liable for all the damages.</p>
--	---	--

**נזק וחצי נזק
היינו חבלות**

חצי נזק and נזק
are reimbursement for an injury, and were already included in the רישא that stated וחבלות ובשלשה?

**אידי דקא בעי למיתנא
תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה
דממון שאינו משתלם בראש הוא**

ד' וה' כפול and ד' וה' in which the גבב pays MORE than the value of the animal,

**תנא נמי חצי נזק
דממון שאינו משתלם בראש הוא**
The Mishnah also mentioned חצי נזק in which the owner pays LESS than the actual value of the animal;

and
**ואידי דקא בעי למיתנא חצי נזק
תנא נמי נזק**

חצי נזק and נזק
it also mentioned נזק.

2 The Gemara now proceeds with a Braisa that discusses the Torah source for

שלשה מנלן

From where do we derive that monetary cases require a Bais Din of THREE judges?

And the Braisa cites the Pesukim of חנם, which in their entirety read as follows:

אם לא ימצא הגב
ונקרב בעל הבית אל האלהים
:אם לא שלח ידו במלאכת רעהו
'על כל דבר פשע וגו'
אשר יאמר כי הוא זה
עד האלהים יבא דבר שניהם
אשר ירשיעון אלהים
ישלם שנים לרעהו

Now, there's a Machlokes:

רבי יאשיהו elaborates that the Pesukim mention the word אלהים, a competent judge, three times, to teach that regarding דיני ממונות a Bais Din must consist of three judges.

First

ונקרב בעל הבית אל האלהים
הרי כאן אחד

Second

עד האלהים יבא דבר שניהם
הרי כאן שנים

And third

אשר ירשיעון אלהים
הרי כאן שלשה

רבי יונתן disagrees and says

ראשון תחילה נאמר
ואין דורשין תחילות

The first reference of האלהים is not superfluous and therefore, cannot be used for the count of שלשה, because as Rashi explains

דלגופיה אתא דלבעי מומחין
דאלהים לשון גדלות ורבנות

This word is needed to teach that a judge must be an expert, as האלהים implies a person of great stature. ®

Therefore we must say as follows:

First

עד האלהים יבא דבר שניהם
הרי כאן אחד

Second

אשר ירשיעון אלהים
הרי כאן שנים

And since

ואין בית דין שקול
מוסיפין עליהן עוד אחד

Since a Bais Din cannot consist of an even number, another judge is added;

הרי כאן שלשה

2

שלשה מנלן

כריתות

אם לא ימצא הגב
ונקרב בעל הבית אל האלהים
:אם לא שלח ידו במלאכת רעהו:

על כל דבר פשע וגו'
אשר יאמר כי הוא זה
עד האלהים יבא דבר שניהם
אשר ירשיעון אלהים
ישלם שנים לרעהו

רבי יאשיהו

The word אלהים three times, to teach that regarding דיני ממונות a Bais Din must consist of three judges.

③	②	①
ונקרב בעל הבית אל האלהים	עד האלהים יבא דבר שניהם	אשר ירשיעון אלהים
הרי כאן אחד	הרי כאן שנים	הרי כאן שלשה

רבי יונתן

ראשון תחילה נאמר ואין דורשין תחילות

The first reference of האלהים is not superfluous and cannot be used for the count of שלשה,

because as Rashi explains

דלגופיה אתא דלבעי מומחין דאלהים לשון גדלות ורבנות

This word teaches that a judge must be an expert, as האלהים implies a person of great stature.

Therefore we must say as follows:

③	②	①
ואין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד	אשר ירשיעון אלהים	עד האלהים יבא דבר שניהם
הרי כאן שלשה	הרי כאן שנים	הרי כאן אחד

Since a Bais Din cannot consist of an even number, another judge is added;
הרי כאן שלשה

3 The Gemara initially suggests that the simplest way to explain their Machlokes is as follows:
 נימא בדורשין תחילות קמיפלגי
 They disagree in whether the first reference of a word can also be used for another Drasha.
 רבי יאשיה holds
 דורשין תחילות
 While רבי יונתן holds
 אין דורשין תחילות

The Gemara says this is not necessarily so:
 דכולי עלמא אין דורשין תחילות
 All agree that generally the first reference of a word CANNOT be used for another Drasha.
 However, in this case רבי יאשיה holds the first האלהים can be used, because
 אם כן נימא קרא
 ונקרב בעל הבית אל השופט
 The Pasuk should have used the word השופט to teach מומחין.
 Why did the Pasuk use the word האלהים instead?
 ש"מ למניינא
 It must be to also Darshen the count of שלשה.

While רבי יונתן holds
 לישנא דעלמא נקט
 The Pasuk used האלהים to teach מומחין merely because people are accustomed to speak this way, and therefore it is not superfluous for the count of שלשה.
 =====

The Gemara now asks;
 Why does רבי יאשיה need a third אלהים to teach שלשה? This is already known through the concept of
 ואין בית דין שקול
 Since a Bais Din cannot consist of an even number, a third judge must be added.

And there is a Torah source for this concept in the Pasuk
 לנטות אחרי רבים להטות
 Bais Din decides according to the majority. Therefore,
 התורה אמרה עשה לך ב"ד נוטה
 As Rashi explains, a Bais Din must consist of an odd number, so that there is always a majority on one side and a minority on the other side. If Bais Din would consist of an even number, it might be a tied evenly, and there would be no majority.

3 **נימא בדורשין תחילות קמיפלגי**
They disagree in whether the first reference of a word can also be used for another Drasha.
 רבי יאשיה **דורשין תחילות**
 רבי יונתן **אין דורשין תחילות**

This is not necessarily so:
דכולי עלמא אין דורשין תחילות
All agree that generally the first reference of a word cannot be used for another Drasha.

However, in this case רבי יאשיה holds
אם כן נימא קרא
ונקרב בעל הבית אל השופט
The Pasuk should have said "השופט" to teach מומחין.
ש"מ למניינא
It must be to also Darshen the count of שלשה.

While רבי יונתן holds
לישנא דעלמא נקט
The Pasuk used האלהים to teach מומחין merely because people are accustomed to speak this way, and therefore it is not superfluous for the count of שלשה.

ואין בית דין שקול
Why does רבי יאשיה need a third אלהים to teach שלשה? This is already known through the concept of
ואין בית דין שקול
Since a Bais Din cannot consist of an even number, a third judge must be added.

The Torah source for this is in the Pasuk
לנטות, אחרי רבים להטות
Bais Din decides according to the majority.
 Therefore,
התורה אמרה עשה לך ב"ד נוטה
As Rashi explains, a Bais Din must consist of an odd number, so that there is always a majority on one side and a minority on the other side.

4 The Gemara answers, that ב"ד נוטה is actually a Machlokes in our Mishnah on ב' דף:
 The חכמים hold
 סנהדרי גדולה היתה של שבעים ואחד
 The highest Bais Din was composed of seventy-one judges, an odd number.
 While רבי יהודה holds
 שבעים
 The סנהדרי גדולה was composed of seventy judges, an even number.
 And סנהדרי גדולה רבי יהודה רבי יאשיה holds like רבי יאשיה.

However, they disagree as follows:
 רבי יהודה holds only regarding
 סנהדרי גדולה
 לית ליה ב"ד נוטה
 Only the highest Bais Din can consist of an even number, because
 דכתיבי קראי
 The Gemara later mentions a Pasuk in which the count is exactly seventy. But regarding
 שאר בי דינא
 The lower Batei Din, such as סנהדרי קטנה and דיני ממונות all must consist of an odd number, because the Pasuk states
 לנטות אחרי רבים להטות

While רבי יאשיה holds
 בשאר בי דינא
 Regarding the lower Batei Din, it depends:
 בדיני נפשות
 אית ליה ב"ד נוטה
 For capital cases, the Bais Din must consist of an odd number, twenty-three judges, because the Pasuk
 לנטות אחרי רבים להטות
 דיני נפשות refers to
 However, regarding
 דיני ממונות
 לית ליה ב"ד נוטה
 For monetary cases the Bais Din can consist of an even number, and therefore the third אלהים is needed to teach that a minimum of three judges are required.

4

ב"ד נוטה
Is a Machlokes in our Mishnah

<p>סנהדרי גדולה שבעים <i>The סנהדרי גדולה was composed of seventy judges, an even number.</i></p>	<p>סנהדרי גדולה שבעים ואחד <i>The highest Bais Din was composed of seventy-one judges, an odd number.</i></p>
<p><i>And רבי יאשיה holds like רבי יהודה regarding סנהדרי גדולה.</i></p>	
<p><i>However, they disagree as follows:</i></p>	
<p><i>But regarding שאר בי דינא דיני ממונות and סנהדרי קטנה all must consist of an odd number, because the Pasuk states</i></p> <p>לנטות אחרי רבים להטות</p>	<p>סנהדרי גדולה לית ליה ב"ד נוטה <i>because דכתיבי קראי</i> <i>The Gemara later mentions a Pasuk in which the count is exactly seventy.</i></p>
<p><i>While רבי יאשיה holds בשאר בי דינא</i></p> <p><i>Regarding the lower Batei Din, it depends:</i></p>	
<p>בדיני ממונות לית ליה ב"ד נוטה <i>For monetary cases the Bais Din can consist of an even number, and therefore the third אלהים is needed to teach that a minimum of three judges are required.</i></p>	<p>בדיני נפשות אית ליה ב"ד נוטה <i>For capital cases, the Bais Din must consist of an odd number, twenty-three because the Pasuk לנטות אחרי רבים להטות refers to דיני נפשות</i></p>

5 However, רבי יאשיה does agree with the Mishnah in a later Perek

שנים אומרים זכאי ואחד אומר חייב זכאי
שנים אומרים חייב ואחד אומר זכאי חייב

If two judges ruled that he's not liable while the third ruled that he is liable, or vice versa, we go with רוב, the majority, even though the final decision was with less than three judges, because

מייתי לה בקל וחומר מדיני נפשות

We derive רוב from דיני נפשות to דיני נפשות;

ומה דיני נפשות דחמירי אמר רחמנא זיל בתר רובא
דיני ממונות לא כל שכן

If regarding דיני נפשות which are more stringent we go with the רוב, a majority of the 23 judges is sufficient, and all 23 judges are not required to agree to the verdict, then certainly regarding דיני ממונות which are less stringent we go with the רוב and all three judges are not required to agree to the final verdict.

=====

5

However, רבי יאשיה does agree
with the Mishnah in a later Perek

שנים אומרים חייב **שנים אומרים זכאי**
ואחד אומר זכאי **ואחד אומר חייב**
חייב **זכאי**

If two judges ruled that he's not liable while the third ruled that he is liable, or vice versa, we go with רוב, the majority, even though the final decision was with less than three judges, because

מייתי לה בקל וחומר מדיני נפשות

We derive רוב from דיני נפשות to דיני ממונות;

ומה דיני נפשות
דחמירי אמר רחמנא זיל בתר רובא
דיני ממונות לא כל שכן

If regarding דיני נפשות which are more stringent we go with the רוב, a majority of the 23 judges is sufficient, and all 23 judges are not required to agree.

Certainly regarding דיני ממונות which are less stringent we go with the רוב and all three judges are not required to agree to the final verdict.

6 The Gemara proceeds with the third opinion of רבי in a Braisa
 תנו רבנן דיני ממונות בשלשה
 רבי אומר בחמשה
 רבי holds Monetary cases require five judges, because in the third Pasuk
 אשר ירשיעון אלהים
 The word ירשיעון with a letter VAV is pluralized and implies, two judges,

therefore
 נאמר אלהים למטה
 ונאמר אלהים למעלה
 There is a היקש from the third אלהים to the second אלהים
 מה למטה שנים
 אף למעלה שנים
 Just as the third אלהים refers to two judges, so too the second אלהים refers to another two judges, in all four judges, and since
 ואין בית דין שקול
 מוסיפין עליהם עוד אחד
 הרי כאן חמשה
 Since a Bais Din cannot consist of an even number, a fifth judge must be added.

6

**תנו רבנן דיני ממונות בשלשה
 רבי אומר בחמשה**
 Monetary cases require five judges,
 because in the third Pasuk
אשר ירשיעון אלהים
*Plural
 Two judges*

**אם לא ימצא הגגב
 ונקרב בעל הבית אל האלהים
 אם לא שלחו ידו במלאכת רעהו:**

**על כל דבר פשע וגוי
 אשר יאמר כי הוא זה
 עת האלהים יבא דבר שניהם
 אשר ירשיעון אלהים
 ישלם שנים לרעהו**
נאמר ארופים ארופה *Two judges*
נאמר ארופים ארופה *Two judges*
Four judges in all

**ואין בית דין שקול
 מוסיפין עליהם עוד אחד
 הרי כאן חמשה**
 Since a Bais Din cannot consist of an even number,
 a fifth judge must be added.

7 And as Rashi explains

וההוא דונקרב לא קחשיב
דקסבר אין דורשין תחילות
רבי does not use the first אלהים for the count, because he
holds like רבי יונתן that the first reference of a word
CANNOT be used for another Drasha.

As the Gemara explains, their Machlokes is based on the
interpretation of the word ירשיעון which is pronounced
WITH the letter VAV, but is written in the Torah WITH-
OUT the letter VAV.

רבי holds
יש אם למקרא
The way a word is pronounced takes precedence.
Therefore, we consider ירשיעון pluralized with a letter
VAV, and teaches
דיני ממונות
בחמשה

While the Tanna Kamma as well as רבי יאשיה and רבי יונתן
all hold
יש אם למסורת
The way a word is written take precedence. Therefore, we
consider ירשיעון singular without a letter VAV, and
therefore
דיני ממונות
בשלשה

7

And as Rashi explains
וההוא דונקרב לא קחשיב
דקסבר אין דורשין תחילות
רבי does not use the first אלהים for the count,
because he holds like יונתן רבי that the first reference of
a word cannot be used for another Drasha.

Their Machlokes is based
on the interpretation of the word ירשיעון
which is pronounced with the letter "ו",
but is written in the Torah without the letter "ו".

תא קמא
רבי יונתן and רבי יאשיה
יש אם למסורת
The way a word is written
takes precedence.
Therefore, we consider ירשיעון
singular without a letter VAV,
and therefore

דיני ממונות
בשלשה

רבי
יש אם למקרא
The way a word is pronounced
takes precedence.
Therefore, we consider ירשיעון
pluralized with a letter VAV,
and teaches

דיני ממונות
בחמשה